

Nezdolávej horu, zdolej sám sebe

**PRVNÍ
DEN
ZBYTKU
ŽIVOTA**

Maud Ankaoua

**PRVNÍ
DEN
ZBYTKU
ŽIVOTA**

© Groupe Eyrolles, 2017

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Veronika Chudobová, 2023

Cover © Martin Kopecký, 2023

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

twitter.com/knihydobrovsky

www.facebook.com/KnihyDobrovsky.cz

ISBN 978-80-277-3580-8 (pdf)

Maud Ankaoua

**PRVNÍ
DEN
ZBYTKU
ŽIVOTA**

přeložila Veronika Chudobová

*Tuto knihu věnuji vám všem, kteří mi
každý den přinášíte nová poznání.*

*Věnuji ji vám, můj milý čtenáři,
který ji držíte ve svých rukou.*

*Jejím prostřednictvím vám chci nabídnout
něco málo z toho, co jsem během čtyřiceti
pěti let svého života pochopila, a doufám,
že snad některé z těch slov či některá věta
vám pomůžou změnit život k lepšímu.*

Přeji vám šťastnou cestu.

LÍTOST, NEBO VÝČITKY SVĚDOMÍ?

„Porozumět druhému vyžaduje více duševní síly než jej odmítnout.“

SÉBASTIEN PROVOST

Přivolala jsem si taxi a nechala se odvézt přes celou Paříž až k Pantheonu. V této čtvrti jsem naposledy byla před pěti lety, když jsem měla prezentovat naši firmu na jedné z nejprestižnějších vysokých škol ve Francii – École normale supérieure. Kvůli nedostatku prostředků jsme se rozhodli udělat nábor přímo na nejlepších technických školách a doufali jsme, že tím do našeho podniku přilákáme spoustu nadaných lidí. Už osm let v tom našem startupu plném géníů trávím každou chvíli, kdy zrovna nespím, a doufám v nějaký zázrak. K mé původní profesi finanční ředitelky se záhy začaly přidávat další a ze mě se tak stala současně vedoucí právního i personálního oddělení a ředitelka dceřiné společnosti. Zkrátka jsem dělala vše možné až do roztrhání těla.

Zbývalo mi už jen málo času na to, abych dokončila některé pracovní záležitosti a mohla si konečně užít pár dní dovolené. Jako každý čtvrtek jsem odešla z kanceláře dřív, protože jsem si šla zacvičit. Měla jsem v plánu běhat devadesát minut na pásu... Polovinu času jsem strávila ponořená do svých myšlenek a vůbec jsem přitom nevnímala, jak se lidé na jednotlivých posilovacích strojích postupně střídají. Z úvah mě vytrhlo až to, že jsem si vzpomněla na nějaké nedokončené nákupy na internetu.

Co se asi tak mohlo stát, že Romana tolik naléhá? Už rok se mi neozvala.

„Maëlle, musím s tebou mluvit, sejdeme se zítra v deset hodin v Rue d’Ulm, číslo popisné 26.“

„Co se děje? Nemohlo by to počkat do víkendu?“

„Nemohlo, spěchá to. Doraz!“ zavelela nesmlouvavým hlasem. Poté pokračovala již vlídněji, jak to dobře uměla, a zavěsila, aniž by si vyslechla mé námitky.

V první chvíli jsem z toho byla poněkud zaražená, když jsem se jí však následně pokusila zavolat zpět, hovor spadl do hlasové schránky. Nakonec jsem jí poslala zprávu: „*Zítra se mi to moc nehodí. Co takhle brunch v neděli u Angéliny?*“ Pozdní snídaně v této proslulé kavárně v podloubí u Tuilerijských zahrad byla vždy příležitostí probrat, co je u nás nového: vyprávět si o tom, co zrovna řešíme, svěřit se s problémy a hlavně se podělit o historky z milostného života! Odepsala mi okamžitě: „*Potřebuju s tebou mluvit, spoléhám na tebe, jsi má nejlepší kamarádka!*“

Romana nebyla z těch, kdo by druhé prosil o pomoc. Tato čtyřiařicetiletá Libanonka dokázala zapůsobit svou výškou i postavením. Život se s ní nemazlil, ale každá rána ji ještě více posílila, jako když se kost v místě zlomeniny stane pevnější.

Seznámily jsme se na vysoké škole, obě jsme studovaly na prestižní Sciences Po. Romana se nakonec rozhodla stát lékařkou. Věděla o mně všechno a sama mi toho o sobě hodně řekla; bývaly jsme nerozlučné. Žádné téma mezi námi nebylo tabu, tedy až na její dětství strávené v Bejrútu, o kterém se rozhovořila pouze jedinkrát, když jsme si v noci tajně vyrazily. Vyprávěla o věcech, které mi připadaly jako z jiného století: o válce, bombách, hrůze... Už nikdy se pak o své minulosti znova nezmínila. Fascinovala mě síla a odvaha, která z ní vyzařovala. Romana se provdala mladá, snad z úcty k tradicím. V rychlém sledu porodila tři děti a následně se s vervou pustila zase do práce, jako by chtěla dohnat ztracený čas a splnit to, co se od ní čekalo. A nutno říci, že se jí to dařilo! Během

pěti let se vypracovala na významný post v jedné světově proslulé farmaceutické společnosti. Vídaly jsme se méně, ale o tom, jak se jí vede, jsem se dočítala v novinách. Během posledních měsíců mě několikrát zvala na oběd, jenže já jsem vždy odmítla. I já jsem toho teď v práci měla hodně. Jelikož mi však došly argumenty, nezbyvalo než se vzdát: „OK, *Romano*, budu tam.“

Doprava byla plynulá. Za necelých dvacet minut projel taxík okolo Národní konzervatoře umění a řemesel a vysadil mě na rohu Rue Claude-Bernard a Rue d'Ulm. Měla jsem čtvrt hodinovou rezervu. Zamířila jsem tedy do restaurace, abych se s pomocí kávy vzpamatovala z neklidné noci plné spekulací ohledně této tajemné schůzky.

Kromě mě tu byl jen jeden další host, muž opírající se o bar se sklenkou bílého vína v ruce, který řečnil na téma neschopnosti prezidenta vyřešit krizi. Mladý číšník, vysoký a s nevýraznými rysy, oblečený v typickém stejnokroji, jej se znepokojivým zájmem poslouchal. Aroma linoucí se z kávovaru se mísilo s pachy z kuchyně a přebíjelo vůni dnešní speciality, kterou mělo být, alespoň podle tabule venku, telecí ragú. K celé té směsi se ještě přidávaly výpary z čerstvě vytřené podlahy. Číšník mi bez otálení přinesl mou objednávku, položil účet na stůl a vrátil se k zapálené diskuzi se zákazníkem u baru.

Opět jsem se ponořila do svých myšlenek. Tón, jakým Romana mluvila, byl nezvyklý. Ani ta nenadálá schůzka dopoledne během pracovního týdne se jí vůbec nepodobala. Co mi chce říct tak důležitého? Proč to musí být zrovna dnes?

Bylo za pět minut deset. Vyšla jsem z restaurace a přešla přes ulici, nohama jsem přitom vířila spadané listí z platanu, které se nechalo unášet v rytmu třídobého valčíku: má pravá noha ho vynášela do vzduchu, levá jej popohnala dál a vítr mi ho pak přinášel zpátky. Přestože obloha byla modrá, ranní chlad nikoho nenechával na pochybách o tom, jaké roční období zrovna panuje.

Prošla jsem Rue d'Ulm a zastavila se před jedním ze vchodů do budovy vysoké školy. Ještě během studií se mi díky jedné známosti podařilo získat vstupní kartu, která nám po dobu jednoho roku umožňovala přístup do místních archivů, ukrývajícím i nevydané rukopisy, a dávala nám možnost seznámit se se zajímavými lidmi. Překvapilo mě, že se Romana chce sejít zrovna tady, protože jsme sem spolu nikdy nechodily.

Stála jsem před černou železnou bránou a v hlavě se mi míhaly dávné vzpomínky, vtom mi však pohled padl na číslo popisné. Stálo tam 45, nikoli 26, jak mi včera psala Romana. Čekala jsem dalších pět minut, ale protože nepřicházela, vydala jsem se k číslu, které poslala. Romana vždy chodila včas a neměla ráda, když se druzí opozdili. Najednou jsem ji uviděla v dálce, jak na mě mává, a tak jsem přidala do kroku. Měla na sobě sportovní oblečení, což se jí vůbec nepodobalo. Navlečená do černé lesklé bundy, přiléhavých džínů a kotníkových tenisek vypadala, jako by se chystala na dlouhou procházku do lesa. Šedá vlněná čepice, která jí částečně zakrývala oči, ten nezvyklý outfit ještě podtrhovala. Objala jsem ji a ona mě tak jako vždy pevně sevřela. „Co mají všechny ty tajnosti znamenat? Co mi chceš tak důležitého oznámit? Přišla jsem, ale dnes dopoledne mám málo času, však to znáš... Práce!“

Romana mlčky poslouchala. Pohled na její jemnou tvář, hladkou a matnou pleť a laskavé oči plné odhodlání mě dojímal. I přes všechnu tu sílu, která z ní vyzařovala, působila dnes poněkud křehce. Místo obočí měla jen namalované obloučky. Pomyslela jsem si, že je to škoda, ale nechtěla jsem jí nic říkat. Namísto odpovědi pozvedla hlavu směrem k budově s číslem 26. Podívala jsem se stejným směrem: nad vstupními dveřmi visela velká šedá deska s bílým nápisem „Nemocnice“, hned vedle rytého loga „Institut Curie“. Teprve teď jsem si doopravdy všimla té rozlehlé budovy, jež zabírala celou třetinu ulice.

„Proč jsme... tady...?“ Krev mi tuhla v žilách, hrůza přejížděla po zádech a já tam stála jako přimrazená, došla mi slova. Ve snaze

uklidnit se jsem pátrala po tom, zda jí zpod čepice nevykukují její kdysi tak krásné kudrnaté černé vlasy. Bez úspěchu. Dala jsem si ruce před ústa, abych zakryla své zděšení. Nemohla jsem od ní odtrhnout zrak. Po tváři mi začaly stékat slzy a ústa jako by oněměla. „Vždycky ti to páli!“ zašeptala, když mě opět objala.

Nebylo těžké si to domyslet, Institut Curie se léčbě rakoviny věnuje už desítky let. Snažila jsem se, jak jsem jen mohla, abych udržela emoce na uzdě. Podlamovala se mi kolena, ale musela jsem to ustát. „Zatraceně, Romano, ty ne!“ Odevzdaně se na mě podívala. „Já jako kdokoliv jiný, Maëlle.“

Pevným hlasem pokračovala:

„Každopádně, nenutila jsem tě sem chodit kvůli tomu, abys mě litovala. Víím, že toho máš hodně, ale čeká mě teď chemoterapie. Pojď tam se mnou a já ti vysvětlím, o co jde.“

„Chemoterapie?“

„Ano, ale nemusíš se bát, není to nakažlivé! Tak pojď, jinak přijdu pozdě.“

Šla jsem za ní ochromená tím šokem. Romana prošla kolem recepcce, aniž by se zastavila. Ze zápachu, který se nesl nemocnicí, se mi dělalo zle. Kvůli té směsi dezinfekce a bolesti jsem začala litovat, že jsem předtím zavítala do restaurace. Těžko říct, která z nás dvou se cítila hůř, ačkoliv v té chvíli jsem to nejspíš byla já.

Prošly jsme nekonečnou temnou chodbou a ocitly se před jakousi přechodovou komorou, již byla zhruba dvacetimetrová vnější galerie propojující dvě budovy. Romana se na chvílku zastavila. Oddělení chemoterapie se nacházelo v té druhé části. Propojující lávka byla sice krytá plexisklem propouštějícím světlo, ale i přesto jsem měla pocit, jako bych kráčela uličkou smrti. Mé nohy byly jako z vosku a pořád se trásly, srdce mi tlouklo čím dál rychleji a žaludek jsem měla sevřený. Prošly jsme okolo první pacientky. Neměla vlasy, řasy ani obočí. Pak okolo další, která měla do ruky zavedenou infuzi a ztěžka dýchala. Pokusila se o úsměv a Romana ho automaticky opětovala. Neodvážila jsem se vzhlédnout,

tak jsem se pokusila alespoň vykótkat pozdrav, ten mi ale uvízl v krku.

Na konci chodby stály vedle sebe dvě řady po čtyřech volných židlích. Sesunula jsem se hned na tu nejbližší, abych se dala trochu dohromady, než se Romana ohlásí recepční jménem Carole. „Dobrý den, jdu vám to připravit,“ potvrdila žena přívětivě. Romanin elán a jistota mě vyváděly z míry, jako by snad necítila žádný strach, jako by hovořila s prodavačkou, která jí ukazuje, kde jsou zkušební kabinky. „Držte se.“

Romana jí poděkovala a otočila se na mě. „Jdeš taky? Je to ještě kousek dál.“ Vydala se svižným krokem do chodby před námi. Jak se mám udržet na nohou? Kde najít sílu, abych dokázala čelit takovému utrpení? Nebyla jsem na něco takového vůbec připravená, svaly v mém těle protestovaly. Nemohla jsem se pohnout z místa a bylo mi na omdlení. Romana se otočila a přispěchala ke mně celá rozrušená.

„Necítíš se dobře, jsi bledá jako stěna, chceš sklenku vody?“

„Ne, to je dobrý... nebo možná jo... Je to trochu moc drsný, nedokázala jsem si to představit...“

Hlavou se mi honilo tisíc myšlenek. K tomu, jak bídne jsem se cítila, se přidala ještě bolest hlavy. „Pokud bys raději čekala venku, tak já tam pak za tebou přijdu. Jestli máš ovšem čas.“ Prudce vstala, aniž by počkala na mou odpověď. „Jdu pro tu vodu, hned jsem zpátky.“

Carole vstala a posadila se vedle mě.

„Nebojte se, poprvé je to vždycky šok, ale pak si člověk zvykne.“

„Zvykne? Jenže na co?“

„Na pachy, na to, jak vypadají ostatní pacienti... Na to, že si člověk na sebe nesmí brát jejich utrpení. Když si to všechno odmyslíte, zůstane jen pravá podstata: boj s nemocí. Jediný způsob, jak můžete své kamarádce pomoci, je to, že jí budete věřit a že jí dodáte sílu, kterou tolik potřebuje.“

„To bych moc ráda, ale nevím, jestli to zvládnu.“

„Zvládnete, jinak by si vás nevybrala! Vidám ji každý týden už šest měsíců a pokaždé je stejně odhodlaná bojovat a pokaždé má úsměv na rtech. Ze zkušenosti vím, že takoví lidé si vedou při léčbě nejlépe. Rakovinu prsu se daří vyléčit u osmdesáti procent žen. Je na dobré cestě.“

„Tím jsem si jistá, ale...“

„To ona je nemocná, ne vy! To je poprvé, co si přivedla doprovod, takže je důležité, abyste jí teď pomohla se cítit dobře.“

Poplácala mě po stehně. „Tak pojdte, seberte se, až se vrátí, buďte silná, ona vás potřebuje!“ Carole odešla zpět ke svému stolu. Napřímila jsem se, její slova mi pomohla se uklidnit: Romana potřebuje vědět, že se na mě může spolehnout, to ona je nemocná. Proč mě ale požádala, abych tu dnes byla s ní, když sem obvykle chodí sama?

Přiběhla se sklenicí vody v ruce.

„Měla jsem tě varovat.“

„Ale kdepak, jen mě to trochu sebralo. Sama víš, že nemocnice zrovna nemusím.“

Na jeden lok jsem vypila celou sklenici a zvedla jsem se ze židle. Romanina tvář se leskla potem. Zdálo se, že teď je špatně jí. Svlékla si bundu a složenou si ji přehodila přes ruku.

„Je ti něco? Jsi celá zpocená.“

„Nemluví se mi o tom snadno, ale nejsem si jistá, jestli jsi připravená mě takhle vidět.“

„Děláš si legraci, vidím před sebou bojovnici, která se z toho dostane. Tak si koukej sundat tu čapku a dáme se do toho. Ve dvou se to lépe táhne.“

Zarekla jsem se, že musím ustát i pohled na její holou hlavu. Sundala si čepici a raději přitom sklopila zrak k zemi, aby se mi nemusela dívat do očí. Vzala jsem ji za bradu a zvedla jí hlavu. „Máš štěstí, že máš tak pěkně tvarovanou lebku! Vypadáš jako Natalie Portmanová ve filmu *V jako Vendeta*. Stejně svůdná, se

stejně pěkným úsměvem, zkrátka stejná kočka!“ Objala jsem ji a pošeptala jí do ucha: „Nenecháme přece rakovinu, aby nám ničila život!“ Carole na mě nenápadně mrkla a já jsem to gesto opětovala. „Tak do toho, Romano. Vysvětli mi, jak to probíhá.“ Usmála se a vzala mě kolem ramen. Nejprve se šla ohlásit sestře a pak jsme spolu čekaly.

„Tak povídej... Kdy jsi na to přišla? Jak dlouho to už trvá?“ Má kamarádka mi podrobně vyprávěla o tom, kdy začala mít podezření, o vyšetřeních, o strachu z výsledků, o diagnóze, boji, bolesti, následcích, úzkosti... Poslouchala jsem ji a představovala si, co všechno musela vytrpět, když vtom k nám přišla mladá žena v bílém plášti jménem Pascale, aby nám oznámila, že je vše připraveno.

„Tak tentokrát máte doprovod?“

„Ano, dámská jízda, dlouho jsme žádnou nepodnikly...“

Romana na mě mrkla. Vešly jsme do velké místnosti, v níž byla iluze soukromí vytvářena jen pomocí zástěn. Obě jsme se usadily na svá určená místa. Romana se položila, obnažila rameno a horní část hrudníku, aby uvolnila přístup ke katétru, Pascale mezitím připravovala směs, já jsem byla usazená v křesle a začínala jsem mít pocit, že brzy omdlím...

„Minulý týden jste měla Taxol, dneska to bude o dost mírnější, dostanete jen Avastin.“ Pascale se s velkou jehlou v ruce sehnula k mé kamarádce.

„Jste připravená?“

„Ano,“ odpověděla Romana a zatnula zuby.

Zhluboka se nadechla. Udělala jsem to samé, naplnila jsem si plíce na úplné maximum. Pascale zasunula jehlu do katétru a poté zavěšila vaky s tekutinou na infuzní stojan propojený s počítačem řídícím dávkování, který nastavila. „Tak, a jedeme, teď máte půlhodinku na volnou konverzaci, dámy! Pokud budete něco potřebovat, stačí říct.“

Nezdálo se, že by Romana trpěla. Stiskla tlačítko na dálkovém ovladači a horní část lehátka se zvedla. Soucitně se na mě usmála.

„Vím, že je to pro tebe těžké. Není snadné se na to dívat, ale potřebovala bych od tebe jednu velkou laskavost.“

„Samozřejmě, cokoli budeš potřebovat!“

Vzala jsem křeslo za opěrky, přitáhla si ho blíž a posadila se na jeho kraj, abych byla své kamarádce co nejbližší. Sklonila hlavu. „Koho jiného bych o to mohla požádat než tebe?“ Nervózní z toho, co se mi chystá říct, jsem jí visela na rtech.

„Pamatuješ, jak jsme se viděly v minulém roce? Odjížděla jsem se skupinou vědců na výpravu do Káthmándú. Měla jsem tam být dva měsíce, ale už třetí týden po příjezdu mi přišla zpráva od gynekologa ohledně výsledků vyšetření, která jsem absolvovala ještě před odjezdem. Hovořily jasně.“

„Rakovina?“

„Ano. Byla jsem z toho zdrcená, a tak jsem se s tím svěřila jistému americkému profesorovi, jmenuje se Jason, který tam žije už pátým rokem. Vyprávěl mi o jednom starodávném nepálském učení, které člověku umožňuje uzdravit se skrze uvědomění a změnu myšlení.“

Svraštila jsem obočí. Romana pokračovala: „Zmiňují se o tom různé knihy, ale v žádné není konkrétní postup. Sám přiznával, že naděje na nalezení toho učení není příliš velká, ale že je přesvědčený o tom, že by změnilo svět; proto také přijel do Nepálu.“ Romana si zapnula halenku a zhluboka se nadechla. „Během jedné večere mě zasvětil do dost znepokojujících informací, které se mu podařilo nashromáždit: z různých dob, z různých od sebe vzdálených zemí, všechny na to učení odkazovaly.“

Plná pochyb jsem se opřela do křesla a dala si nohu přes nohu:

„Takže ho za celá ta léta nikdo nenašel?“

„Ne, několik lidí se o to pokoušelo, ale nikdo neuspěl. Nejpravděpodobnější hypotézou je to, že spis, který o tom pojednává, ukryla nepálská vláda kvůli konfliktům s Čínou.“

Poslouchala jsem dál, ale neměla jsem vůbec tušení, kam tím Romana míří nebo co ode mě očekává.

„Rozhodla jsem se zajít na velvyslanectví, absolvovala jsem celou řadu schůzek na ministerstvech v Káthmándú, ale nikdo o tom rukopise neslyšel. Vždy když jsem se o tom zmínila, všichni se začali tvářit ustaraně. Jenže pak mi můj lékař nařídil, abych se vrátila do Francie a zahájila léčbu.“

„Takže jsi udělala, co se dalo!“

„Počkej, to není všechno: večer před odjezdem mi neznámý muž předal v hotelové hale dopis a utekl.“

„Ta tvá historka zní jak z Lovců pokladů...“

„Myslím to vážně, Maëlle!“

„Promiň, už tě poslouchám. Ale musíš uznat, že...“

Zatvářila se přísně, takže jsem si tu sarkastickou poznámku raději nechala pro sebe. Romana vytáhla z kabelky obálku a podala mi její obsah, kterým byl pomačkaný list papíru, na němž stálo bezchybnou angličtinou: *„Přestaňte pátrat, budete z toho mít jen potíže.“*

Zjevně té historce věřila, ale já jsem se musela sama sebe ptát, jestli jí léčba nezatemnila rozum. Jako by mi četla myšlenky.

„Vím, že to zní bláznivě. Sama jsem tomu dlouho nechtěla uvěřit.“

„To se nedivím!“

„S Jasonem jsem stále v kontaktu. I přes opakované výhrůžky pátral dál. Každý z těch anonymních dopisů jen potvrzoval pravdivost celé legendy. Nakonec se ukázalo, že měl pravdu. Předevčírem mi zavolal, aby mi oznámil, že se mu podařilo získat kopii toho učení a že mi ji může předat! Potvrdila se také naše domněnka, že rukopis ukrývá vláda. Peníze pro ně byly natolik důležité, že nechtěli riskovat případný pokles prodeje léčiv. Kdyby totiž někdo odhalil způsob myšlení, díky němuž lze předcházet nemocem či je léčit, zničil by tím farmaceutický průmysl.“

„Tak počkat! Trvalo by přece několik let, než by se trh destabilizoval! Zrovna nedávno jsem četla, že globální farmaceutický trh podle odhadů vykazuje obrat přes osm set padesát miliard dolarů, což je čtyřikrát víc než před dvaceti lety. A neustále roste, to víš lépe než já...“

„Tak si představ něco, co by tenhle růst zvrátilo. Zasáhlo by to celosvětovou ekonomiku.“

„No tak, Romano, jen se nad tím zamysli! Spisy o duchovních technikách, vizualizaci a transformaci nejsou nic nového pod sluncem. Opravdu věříš tomu, že by nějaký rukopis mohl všechno změnit?“

„Samozřejmě, pokud k tomu uvědomění dojde každý! To, co nám ale chybí, je konkrétní návod.“

Povzdechla jsem si.

„Dobrá, dejme tomu. A co tedy čekáš ode mě?“

„Že mi ten rukopis přivezeš. Uvědom si, Maëlle, že by mě mohl vyléčit!“

„Romano, přece těm historkám sama nevěříš! Musíš se spoléhat na medicínu a nepřestávat bojovat. V dnešní době už se daří většinu pacientek s rakovinou prsu vyléčit, vedeš si dobře. Jsem tu pro tebe. Když jsme na to dvě, tak už máme vyhráno.“

„Chci zkusit všechno, co se dá. Nežádala bych tě o to, kdyby to pro mě nebylo tak důležité.“

„Já vím, ale mám pocit, že jsi skočila na nějakou smyšlenku a příliš se na ni upínáš. Naprosto to chápu, ale uvažuj realisticky. Všechny své síly teď musíš vkládat do toho, co ti skutečně může pomoci, jinými slovy musíš chodit na chemoterapii, odpočívat a nechat lékařskou vědu, aby tě vyléčila.“

Romana začala škemrat jako dítě. „Pojedeš tam kvůli mně, že jo?“

„To teda nepojedu!“

„Kdy jsem tě naposledy o něco žádala?“

Tón jejího hlasu se náhle změnil. Věděla jsem, že v takových chvílích nemám šanci. Tou otázkou řála do živého, nevybavovala jsem si, že by mě kdy o něco žádala. Sklopila jsem zrak a ona odpověděla místo mě, jako by mi chtěla zasadit poslední ránu.

„Nikdy, Maëlle, za šestnáct let našeho přátelství jsem tě nepožádala ani o sebemenší laskavost.“

„Máš pravdu, Romano, ale když s tím budu souhlasit, tak je to, jako bych všem těm bludům dala za pravdu, a já ti za nic na světě nechci lhát, chápeš to?“

Odvrátila ode mě zrak. Vzala jsem ji za ruku.

„Popřemýšlím o tom a promluvíme si, až se vrátím z dovolené.“

„Jestli tam nevyrazíš co nejdřív, bude příliš pozdě. Je to otázka života a smrti.“

„Ale já nemůžu!“

„V životě máš vždycky na vybranou.“

„Přestaň, Romano, já tě vůbec nepoznávám, naháníš mi strach. Vždyť toho chlapa sotva znáš!“

„Musíš se rozhodnout sama.“

V tu chvíli se rozezněl počítač řídící dávkování infuze. Pascale okamžitě přispěchala. Vypnula zvukový signál, poznamenala si údaje z obrazovky a Romanu odpojila. „Je mi to moc líto, dámy, ale bohužel je třeba přenechat místo dalším.“ Zadívala se na Romanu. „Uvidíme se příští týden.“ Poté se otočila ke mně. „Tak brzy na shledanou?“ Celou cestu z nemocnice jsme mlčely.

Romana trvala na tom, že mě odveze. I během jízdy dlouho panovalo ticho. Do chvíle, než ustaraným hlasem prohlásila: „Nejraději bych tam jela sama, ale kvůli léčbě nemůžu.“ Mlčela a vyčkávala na mou odpověď, která ovšem nepřicházela. „Počítám i s možností, že v mém případě to učení nebude fungovat, ale chci si být jistá, že jsem vyzkoušela všechno.“ Dorazily jsme do cíle. Zaparkovala a začala hledat ve své kabelce. Nakonec z ní vytáhla obálku, kterou mi podala.

„Otevři ji, až se rozhodneš, jestli pojedeš. Slib mi, že to neuděláš dřív.“

„Mám dojem, že pro dnešek jsem měla záhad víc než dost! Řekni mi, co v ní je.“

„Slib mi to!“

„Tak dobrá, slibuju!“

Objala jsem ji, ona mě pevně sevřela v náruči a do ucha mi pomalu zašeptala „děkuji“. „Mám tě moc ráda,“ řekla na rozloučenou. Romana byla vždy spíše zdrženlivá, proto mě takový projev citů natolik zaskočil, že jsem nevěděla, co říct. Vydala jsem se směrem k Louvru s tou naléhavou depeší v jedné ruce, zatímco druhou jsem jí mávala. Její pohled jsem v zádech cítila ještě dlouho poté, co jsme se rozloučily.

Dnešní dopoledne mi dalo pořádně zabrat. Chtěla jsem to vzít přes Tuilerijské zahrady rovnou do své kanceláře na Place de la Madeleine. Bylo sice už krátce po poledni, ale já jsem vůbec neměla hlad. V záři slunečních paprsků jsem prošla přes Čtvercové nádvoří Louvru, okolo obrácené pyramidy, Malého vítězného oblouku na Place du Carrousel a velké fontány v Tuilerijských zahradách. V ten den jsem tu musela být jediná, kdo si krás těchto míst vůbec nevšímal. Uviděla jsem lavičku, natočenou ke slunci, která přímo vybízela k posezení. Nevzpírala jsem se tomu, vyčerpaně jsem na ni klesla, zavřela oči a nastavila obličej ohnivé hvězdě, aby mě hřála. Vítr foukal jen mírně a svým vlažným dotekem mě hladil po tváři. Na chvíli jsem se poddala spánku, ze kterého mě vyrušil náhlý výbuch smíchu čtveřice turistů. Napřímila jsem se a začala jsem hledat svůj telefon, který po celou dobu setrval s vypnutým zvukem v kapse kabátu. Třicet pět zmeškaných hovorů, čtyřicet osm e-mailů, dvanáct SMS zpráv a tři upozornění na sjednané schůzky. Rychle jsem vstala a spěchala ze zahrad dál přes Place de la Concorde. Listy spadlé ze staletých stromů mě opět vyzývaly k tanci, ale já jsem už neměla chuť oddávat se takovým radovánkám. Vztekla jsem je odkopávala pryč. Zatímco

jsem kráčela po Rue Royale, snažila jsem se poslechnout si všechny zprávy z hlasové schránky.

Sotva se otevřely dveře výtahu, už ke mně spěchala recepční.

„Maëlle, generální ředitel s vámi chce mluvit, pokoušela jsem se vám několikrát dovolat.“

„Všimla jsem si. Řekněte mu, že už jsem tady.“

Když jsem procházela přes první open space, přišel ke mně obchodní ředitel. „Jak je? Děje se něco? Pierre tě sháněl.“

Je pravda, že během osmi let jsem v práci nechyběla nikdy déle než dvě hodiny, aniž bych o tom někomu řekla. Telefon jsem vždycky měla po ruce, takže jsem na zprávy obvykle odpovídala do patnácti minut.

Než jsem stačila dojít do své kanceláře, zastavili mě ještě další tři znepokojení kolegové. Zapnula jsem počítač, obrazovka mě oslnila a hlava mě začala bolet o to více. Netrvalo ani dvě minuty, než do mé kanceláře rozzuřeně vtrhl Pierre. „Co to má znamenat, Maëlle? Dneska musíme připravit prezentaci pro investory. Rád bych ti připomněl, že se s nimi máme setkat už v pondělí!“

Tenhle muž ve věku čtyřiceti tří let, s nímž jsem strávila posledních sto měsíců vymýšlením strategie pro naši firmu, tak tenhle člověk, kterému jsem obětovala svůj život den za dnem, se mě ptá, kde jsem byla! Dovolila jsem si na půl dne udělat volno a za to mě čeká tenhle výstup. Jistě že nedokázal pochopit, že těch několik posledních hodin naprosto změnilo všechny mé priority. Sledovala jsem hemžení toho mraveniště, jehož jsem byla důležitou součástí, ale nic už nebylo jako předtím. Nemohla jsem myslet na nic jiného než na Romanu, ani bych už nedokázala říct, která z nás dvou má vlastně rakovinu.

Rozplakala jsem se, což Pierra vyvedlo z míry. Tón jeho hlasu se změnil. „Dobrá, dobrá, Maëlle, hlavně neplakej, vždyť mě znáš, snadno se vytočím, to je celé.“ Nedokázala jsem slzy zadržet. Nevěděl, co si počít.

„Co se děje?“

„Jsem vyčerpaná. Půjdu domů. Neboj se, zítra přijdu a vše bude připravené.“

„Nedělám si starosti o to jednání, ale o tebe. Co se ti dneska dopoledne stalo?“

„Tsunami, ale teď o tom nechci mluvit.“

„Víš, že jsem tu pro tebe. Zavolej mi, kdykoliv budeš chtít, a vezmi si volna, kolik potřebuješ. S investory si poradím sám.“

Trochu jsem se vzchopila, poděkovala mu, sbalila si své věci a šla domů.

Obloha se mezitím zatáhla a upozorňovala tak na blížící se bouři. Rychle jsem dorazila domů, vystoupala po schodech do prvního patra a rovnou jsem se zachumlala na gauči.

Jak je to jen možné? Jen dvě hodiny stačily k tomu, aby se mi život převrátil vzhůru nohama. Romanina slova mi pořád zněla v hlavě. Co tím chtěla říct, že je to „otázka života a smrti“? Je pravda, že za celé ty roky po mně nikdy nic nechtěla. Vždycky tu byla a stála při mně, ať už se dělo cokoliv. Copak ale můžu všeho nechat a odjet do Nepálu? Ani jsem nevěděla, že je to v Himálaji. A navíc, teď v práci chybět prostě nemůžu. Ale mám kvůli tomu nesplnit přání své nejlepší kamarádky? Copak se těm nesmyslům dá věřit? Ačkoliv na jejím místě bych asi byla schopná uvěřit čemukoliv.

I během následujících tří hodin mi hlavou vířily otázky, na něž jsem postrádala odpovědi. Někde hluboko uvnitř jsem věděla, že kdyby se mé kamarádce něco stalo, nikdy bych si neodpustila, že jsem to alespoň nezkusila. Začala jsem přemýšlet o tom, co je v následujících dnech třeba zařídit: jak řekl Pierre, pár dní se beze mě obejde a je jen na mně, jestli svou dovolenou zruším. Jinak tu žádný další zádrhel není.

Byla jsem sice přesvědčená o tom, že si Romana ohledně účinků a kouzelných schopností toho učení dělá falešné naděje, ale nesnesla bych pomýšlení, že ji zklamou. Ještě hodinu jsem sama

se sebou polemizovala a pak jsem učinila konečné rozhodnutí. Nemůžu to nechat jen tak.

Začalo mi kručet v žaludku: známka úlevy! V toustovači jsem si opekla dva chleby, namazala na ně taramu a vymačkala trochu šťávy z citronu. K tomu jsem si nalila sklenku bílého vína a vypila ho jedním lokem. Nalila jsem si hned další a uvelebila se v posteli, abych si vychutnala svou svačinu. Alkohol jako by mi rozpustil myšlenky a uvolnil tělo. Vtom jsem si ale vzpomněla na dopis, který mi Romana dala při loučení, a prudce jsem vstala. Předtím jsem ho zastrčila do kapsy a pak na něj zapomněla. Donutila mě slíbit, že si ho přečtu až ve chvíli, kdy už budu rozhodnutá. Nastal ten správný okamžik?

Chci-li věřit rčení, že ráno je moudřejší večera, pak bych nejspíš měla ještě počkat. Položila jsem obálku na barový pult v kuchyni, sedla si na vysokou stoličku proti ní a opět jsem se ponořila do myšlenek. Poté, co jsem si už zhruba posté všechno prošla, jsem se ve svém rozhodnutí utvrdila: jeden malý výlet proti celoživotním výčtkám! Roztrhla jsem obálku a z ní vykoukla letenka do Káthmándú s mým jménem a dopis od Romany.

„Maëlle,

já věděla, že se na tebe můžu spolehnout. Nikdy bych to od tebe nežádala, kdyby to nebylo nutné. Jak jsi už zjistila z letenky, pokud chceš Jasona zastihnout, musíš vyrazit zítra.“

„Zítra? No to se snad zbláznila!“

Sáhla jsem po telefonu. „Romano, zavolej mi hned, jak dostaneš můj vzkaz, pojedu tam, ale ne zítra!“ Podívala jsem se na čas odletu: 15.40 z letiště Charlese de Gaulla v Roissy. To musí být vtip!

Četla jsem dál: „Čeká na tebe v Káthmándú, ale nemůže tam zůstat dlouho. Kopii toho spisu ti předá pouze do vlastních rukou. Zarezervovala jsem ti pokoj u své známé, jmenuje se Maya, provozuje hotel Mandala u Bódhnáthu, je to kousek od letiště. Stačí, když taxikáři řekneš jméno toho hotelu, všichni ho znají.“

Využij víkend k procházce po historickém centru. Maya ti ráda poradí.

Po každé chemoterapii si vždy vypínám telefon a vyrazím do přírody, než se začnou projevovat vedlejší účinky. Nebudu na příjmu dřív, než dorazíš na místo, ale pak ti zavolám. Jsem moc ráda, že ses takto rozhodla, a jsem hrdá na to, že mám takovou kamarádku, jako jsi ty. Mám tě moc ráda.

Romana

P. S.: Dávej na sebe pozor a... vezmi si s sebou teplé oblečení, večery bývají (velmi) chladné. ;-)

Odlet měl být v podstatě už za pár hodin. Budu muset přestupovat v katarském městě Dauhá a do Káthmándú bych měla dorazit v jedenáct hodin následujícího dne. Začala jsem panikařit. Pokoušela jsem se Romaně dovolat, ale už po prvním zazvonění padal hovor do hlasové schránky. Naprosto vyvedená z míry jsem si znovu pročítala dopis. To se mi snad jenom zdá! Už teď jsem svého rozhodnutí litovala. Do čeho jsem se to zase nechala uvrtnat!

Měla jsem problém usnout, hlavou se mi honilo všechno, co se dnes událo. Ve čtyři hodiny ráno mě ze spánku vytrhla vzpomínka na Romanina slova: „Potřebuju od tebe laskavost“, „Za celých šestnáct let našeho přátelství jsem tě nikdy o nic nežádala“, „Chci vyzkoušet všechny možnosti“, „Mám tě moc ráda“. I slova Carole: „Je třeba, abyste tu pro ni teď byla“, „Vybrala si vás“, „Tak drahá kamarádka“.

Už jsem nedokázala zabrat, tak jsem raději vstala. Zbývalo mi několik hodin na balení.

Během jízdy v taxíku jsem ještě napsala Pierrovi, abych ho ujistila, že se brzy vrátím.

Letadlo prostoupilo hustou vrstvou mraků a zanechalo za sebou
Paříž s mrholením i mou nejistotou.

DÍVAT SE DĚTSKÝMA OČIMA

*„To, co zažíváme, pro nás může být rájem, či peklem,
vše záleží jen na tom, jak se to rozhodneme vnímat.“*

PEMA ČHÖDRÖN

Vaše vízum,“ požádal mě malý, zavalitý Nepálec, oblečený do příliš velké vojenské uniformy. Z jeho lámané angličtiny jsem měla problém pochopit, co mi vlastně říká, ale dovtípila jsem se, že bez víza do země vstoupit nemůžu. Já jsem samozřejmě žádné neměla. Poprosila jsem tedy celníka o radu, co mám dělat, on mi však jen vrátil doklady a rukou naznačil dalšímu cestujícímu, aby k němu přistoupil. K mému štěstí se tu objevila jedna Francouzka, která mě zachránila: „Pokud jste si o vízum nezažádala před odjezdem, tak jděte k přepážce vpravo, kde si ho koupíte za padesát dolarů.“

Má radost pohasla ve chvíli, kdy jsem spatřila frontu, která se před přepážkou táhla. Trvalo mi téměř dvě hodiny, než jsem se z letiště dostala.

Šla jsem hledat taxi. Obestoupilo mě několik mladých Tibeťanů, kteří mi chtěli nést zavazadlo, ale já jsem ho odmítala pustit. Pak se mi zase skupinka dětí pokoušela předvést své zboží. Odmítla jsem je jediným gestem. Dobře jim tak! Měla jsem po krk téhle země, kde člověk musí deset minut vyjednávat jen proto, aby vůbec mohl projít.

Napravo jsem si všimla hloučku taxikářů. Stála tu zhruba dvacítko totožných bílých vozů, zaparkovaných ve třech řadách.

Oslovila jsem anglicky nejbližšího z nich, který dal znamení svému kolegovi, aby mě vzal. Ten se chopil mého kufru a umístil jej na nosič, aniž by se obtěžoval jakkoliv jej upevnit. Byla jsem tím tak zaskočená, že jsem ani neprotestovala. Už jsem neměla sílu bojovat.

Otevřel mi zadní dveře, jejichž zavrzání napovídalo, jak prastaré to auto musí být. Vklouzla jsem na koženkové sedadlo chráněné červeno-žlutým vlněným přehozem. On mezitím auto obešel, sedl si na pravé přední sedadlo, s úsměvem se na mě obrátil a spustil lámanou angličtinou:

„Dobrý den, paní, kam to bude?“

„Do Bódhnáthu prosím!“

„Ke stúpě?“

„Ne, chci do hotelu Mandala v Bódhnáthu.“

„To mi nic neříká, ale kolem stúpy je hotelů několik, musí to být jeden z nich. Tak vyrazíme, paní?“

Zmateně jsem jej pozorovala, nečekala jsem, že nebude vědět, kde ten hotel je. Romana mi přece psala, že ho všichni znají... Muž prudce vystartoval, kličkoval mezi auty, cyklisty a kamiony, až se za námi utvořil oblak zvířeného prachu, který nás neustále pronásledoval. To jsem celá já, určitě jsem narazila na jediného řidiče, který ten hotel nezná! Z jízdy se mi dělalo zle. Ze slušnosti jsem se sice usmívala, ale cítila jsem, jak je mi čím dál víc na zvracení. Snažila jsem se soustředit na cestu a přitom jsem se stala svědkem řady bizarních scén. Vpravo jsem viděla motorkáře, který měl na zádech uvázanou matraci z manželské postele; vlevo zase celou rodinu jedoucí společně na mopedu. Nejmladší dítě sedělo na řídítkách, mezi ním a řidičem pak sedělo další a poslední bylo usazené úplně vzadu a zuby nehty se drželo otce, aby při prvním šlápnutí na plyn nespadlo. Chodci dávali svůj život všanc na každém kroku, ale zdálo se, že je to nikterak netrápí. Opodál se zase na trávě vyrůstající na vozovce pásla kráva, která se následně zařadila do provozu, a nějaký stařík máchal holí a častoval nadávkami neopatrného mladého cyklistu, který do něj během jízdy strčil.

Pár hodin a pár slov stačilo k tomu, aby se můj čistý svět přeměnil v jedno obrovské smetiště, zaprášené bitevní pole. Co tu vůbec dělám? Po deseti minutách bláznivá přehlídka skončila. Ocitli jsme se před onou slavnou stúpou.

„Dovnitř vejdete hlavním vchodem, tamhle, a ten hotel bude určitě někde po vaší pravici.“

„Jste si tím jistý?“

„Naprosto! To si pište!“

Poklepal na taxametr, jenž se během té zběsilé jízdy zastavil. Nakonec mě požádal o tři sta rupií, v přepočtu zhruba dvě a půl eura, které jsem bez námitek zaplatila. Sundala jsem si kufr. Ten se jako zázrakem stále nacházel na střeše auta. Řidič pak šlápl na plyn a řítil se pryč. Na rozloučenou mi ještě zamával. Musela jsem se prodírat hustým davem, který mě postrkoval, a kufr jsem přitom táhla za sebou. Zástup lidí drmolících mantry obcházel tu obrovskou stavbu ve směru hodinových ručiček a uváděl do pohybu modlitební mlýnky a zvonky. Chvilku jsem je fascinovaně pozorovala a poté jsem se s kufrem v patách vydala tomu davu vstříc. Z malých obchůdků se suvenýry s motivy stúpy a všeho, co s ní souviselo, se do ulice linula vůně kadidla. Náměstí bylo obklíčené prodejci. Usazení naproti Buddhovým očím vyčkávali na mnichy, kteří by si rádi pořídili nové růžence, a na turisty, přitahované jedinečností tohoto místa. Najednou jsem si všimla nápisu odkazujícího na můj hotel a vydala jsem se podle něj do jedné ze slepých uliček. Prošla jsem bránou a přes bohatě porostlou zahradu jsem zamířila k budově hotelu. Hluk rázem ustal. Na trávníku se tu vyhříval celý tucet kulatých kovových stolků.

Privítala mě mladá žena. Na pozdrav sepjala ruce a sklonila hlavu. „*Namasté!* Dobrý den! Jakou jste měla cestu?“ zeptala se mě nepříliš plynulou francouzštinou se silným přízvukem.

Vstupní hala byla zařízena prostě: barový pult sloužil jako pracovní stůl, dvě opotřebovaná kožená křesla obklopovala stejně omšelou trojmístnou pohovku a vpravo od pultu se kupila

zavazadla. Zoufale jsem toužila po tom se osprchovat a odpočinout si, takže jsem neměla chuť se vybavovat. „Kamarádka tu zarezovala pokoj na mé jméno: Maëlle Garnierová.“

Recepční se podívala do rezervační knihy a pokračovala v angličtině. „Ano, máte ho připravený, je v prvním patře, paní. Pokud si přejete poobědvat... Kuchař tu bude ještě hodinu, můžu vás obsloužit v zahradě.“ Souhlasně jsem přikývla.

„Teplá voda bude k dispozici od sedmnácti hodin.“

„Jakže? Od sedmnácti hodin?“

„Přesně tak! Ohříváme vodu pomocí solární energie. Máme špičkové vybavení. Díky tomu jsme schopní spustit bojler dříve než všichni ostatní,“ prohlásila hrdě.

Dříve než všichni ostatní? Jak to pak musí vypadat v jiných hotelech?

„Naši hosté si to velmi pochvalují, v minulém roce jsme do tohoto moderního systému hodně investovali.“

„To je skvělé, děkuji,“ povzdechla jsem vyčerpaně. Vzala jsem si od ní klíč.

„Ještě jedna věc: často tu dochází k výpadkům elektřiny.“

K výpadkům elektřiny? No to je výborný!

„Nemusíte si ale dělat starosti, jsou předem ohlášeny.“

Ohlášené... Ach tak!

„Dnes nebude elektřina fungovat mezi 19. a 22. hodinou. Na nočním stolku jsou připravené svíčky.“

Utrápeně jsem se na ni zadívala. Vůbec jsem netušila, na jaké planetě jsem to vlastně přistála, jasné mi bylo jen jedno: rozhodně se tu nehodlám zdržet dlouho! Celá rozmrzelá jsem se vydala po schodech nahoru. Bylo mi už předem jasné, že tu nebude žádný portýr, který by mi pomohl se zavazadly.

„Ještě jedna poslední věc, paní!“ Co se mi asi tak chystá na závěr oznámit? Měla jsem pocit, jako bych se ocitla v té nejhorší noční můře. Otočila jsem se. Ona kvapně obešla pult a podala mi dopis. „Mám tu pro vás poštu.“ Poštu? Jak pozorné, Romano!